

Sygn. akt III Ca 1409/19, III Ca 1410/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 kwietnia 2021r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia Sądu Okręgowego Andrzej Dyrda

Sędzia Sądu Okręgowego Henryk Brzykiewicz

Sędzia Sądu Okręgowego Artur Żymelka

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 7 kwietnia 2021 r. w Gliwicach

sprawy z powództwa G. T.

przeciwko F. K.

o zapłatę

oraz sprawy z powództwa wzajemnego F. K.

przeciwko G. T.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda-pozwanego wzajemnego i pozwanego-powoda wzajemnego

od wyroku Sądu Rejonowego w Rybniku

z dnia 26 marca 2019 r., sygn. akt I C 203/14

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

1. w punkcie 1 obniża zasądzoną w nim kwotę 14.163,63 zł do kwoty 7.421,26 zł (siedem tysięcy czterysta dwadzieścia jeden złotych i dwadzieścia sześć groszy) oraz w miejsce zasądzonych w nim odsetek zasądza ustawowe odsetki od 9 lipca 2013r. do 31 grudnia 2015r. i ustawowe odsetki za opóźnienie od 1 stycznia 2016r. do 25 listopada 2016r. od kwoty 17.421,26 zł (siedemnaście tysięcy czterysta dwadzieścia jeden złotych i dwadzieścia sześć groszy) oraz ustawowe odsetki za opóźnienie od 26 listopada 2016r. od kwoty 7.421,26 zł (siedem tysięcy czterysta dwadzieścia jeden złotych i dwadzieścia sześć groszy);

2. w punkcie 3 zasądza od powoda-pozwanego wzajemnego G. T. na rzecz pozwanego-powoda wzajemnego F.

K. 2.413,91 zł (dwa tysiące czterysta trzynaście złotych i dziewięćdziesiąt jeden groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu;

3. w punkcie 4 nakazuje pobrać od powoda-pozwanego wzajemnego G. T. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Rybniku 2.329,90 zł (dwa tysiące trzysta dwadzieścia dziewięć złotych i dziewięćdziesiąt groszy) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych od powództwa głównego;

4. dodaje punkt 4a w brzmieniu: „nakazuje pobrać od pozwanego-powoda wzajemnego F. K. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Rybniku 1.311,88 zł (tysiąc trzysta jednaście złotych i osiemdziesiąt osiem groszy) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych od powództwa głównego”;

II. oddala apelację powoda-pozwanego wzajemnego w pozostałej części;

III. oddala apelację pozwanego-powoda wzajemnego w pozostałej części;

IV. zasądza od powoda-pozwanego wzajemnego G. T. na rzecz pozwanego-powoda wzajemnego F. K. 682,50 zł (sześćset osiemdziesiąt dwa złote i pięćdziesiąt groszy) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

SSO Artur Żymelka SSO Andrzej Dyrda SSO Henryk Brzyżkiewicz

Sygn. akt III Ca 1409/19, III Ca 1410/19

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z 26 marca 2019r. Sąd Rejonowy zasądził od pozwanego – powoda wzajemnego F. K. na rzecz powoda – pozwanego wzajemnego G. T. kwotę 14.163,63 zł z ustawowymi odsetkami od 4 lutego 2014 roku do 31 grudnia 2015 roku, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 1 stycznia 2016 roku (tytułem powództwa głównego) (pkt 1); w pozostałym zakresie powództwo główne oddalił (pkt 2); zasądził od pozwanego – powoda wzajemnego F. K. na rzecz powoda – pozwanego wzajemnego G. T. kwotę 884,26 zł tytułem zwrotu kosztów procesu w zakresie powództwa głównego (pkt 3); nakazał pobrać od pozwanego – powoda wzajemnego F. K. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Rybniku kwotę 3.041,78 zł tytułem zwrotu kosztów opinii w zakresie powództwa głównego (pkt 4); umorzył postępowanie odnośnie powództwa wzajemnego co do kwoty 5.250,00 zł (pkt 5); zasądził od powoda – pozwanego wzajemnego G. T. na rzecz pozwanego – powoda wzajemnego F. K. kwotę 1.440,42 zł z odsetkami ustawowymi od 9 czerwca 2014 roku do 31 grudnia 2015 roku, z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 1 stycznia 2016 roku (tytułem powództwa wzajemnego) (pkt 6); w pozostałym zakresie powództwo wzajemne oddalił (pkt 7); zasądził od pozwanego – powoda wzajemnego F. K. na rzecz powoda – pozwanego wzajemnego G. T. kwotę 1.437,61 zł tytułem zwrotu kosztów procesu w zakresie powództwa wzajemnego (pkt 8) i nakazał pobrać od pozwanego – powoda wzajemnego F. K. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Rybniku kwotę 1.661,62 zł tytułem zwrotu kosztów opinii w zakresie powództwa wzajemnego (pkt 9).

Sąd ustalił, że pozwany – powód wzajemny w kwietniu 2013r. skontaktował się z powodem - pozwanym wzajemnym prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą (...) w celu wybrukowania teren wokół nieruchomości położonej w R. przy ul. (...). Koszty oszacowane zostały na kwotę 32.000 zł. Strony na początku maja 2013r. zawarły ustną umowę odnośnie wykonania robót brukarskich. Pisemna umowa nie została zawarta albowiem strony nie mogły dojść do porozumienia odnośnie kosztów prac tj. czy ustalona cena zawierała podatek VAT. Z chwilą rozpoczęcia prac wykonawca miał otrzymać zaliczkę. Pomimo braku zaliczki powód kupił materiały budowlane i firma przystąpiła do prac. Już po rozpoczęciu prac pozwany stwierdził, że pod brukiem położone zostaną jeszcze kabel elektryczny i przewód gazowy. Wykonawca chciał za te prace dodatkowe wynagrodzenie, ale inwestor nie zgodził się. W efekcie wykop częściowo zrobił sam pozwany-powód wzajemny ze swoim znajomym B. N.. Na kolejnym odcinku wykop zrobili pracownicy firmy brukarskiej przy okazji korytowania. F. K. i B. N. częściowo uczestniczyli także w pracach instalacyjnych rynien odprowadzających wodę, oraz skuli beton przed garażem. Przy pracach brukarskich studzienka z osadnika była zabezpieczona. Żeby umożliwić wjazd na posesję koparko-ladowarce i ciężarówce brama wjazdowa została zdemontowana. Zdemontowano także jeden słupek bramy, który po zakończeniu prac miał być ponownie zamontowany. Przy demontażu słupek uległ uszkodzeniu (zgięciu). Przywrócenie bramy do stanu pierwotnego (sprzed prac) wiąże się z kosztami wysokości 1.440,42 zł. Przez 3 dni wykonane zostały następujące prace: wykonano korytowanie o głębokości ok. 23 cm, wywieziono wybrany grunt, wykonano podbudowę z tłucznią i wstępnie ją zagęszczono na podjeździe, zniwelowano warstwy podbudowy, zamontowano obrzeża betonowe (częściowo potem

zdemontowane przez właściciela nieruchomości), oraz zainstalowano pod ziemią instalację kanalizacji deszczowej podłączając ją do studzienki deszczowej (przy czym częściowo prace te wykonał sam pozwany-powód wzajemny).

Dalej ustalił sąd, że prace nie zostały wykonane do końca prawidłowo, ale przedstawiały wartość 14.163,63 zł. Po zakończeniu powyższych prac F. K. nie zgłaszał do nich żadnych zastrzeżeń. Po 3 dniach prac powód-pozwany wzajemny zaprzestał kontynuowania prac i pisemnie odstąpił od umowy. Jako powód wskazał nieuregulowanie przez inwestora częściowej zapłaty za wykonane prace, zlecenie prac dodatkowych i brak chęci poniesienia dodatkowych kosztów. Inwestor stwierdził wówczas, że nie zapłaci za prace dopóki nie zostaną zakończone. Powód opuszczając teren budowy wykonał protokół odbiorczy, a następnie na jego podstawie sporządził kosztorys powykonawczy przeprowadzonych inwestycji, pomniejszony o prace, które nie zostały wykonane. Wystawił także fakturę za wykonane prace na kwotę 19.680,00 zł.

Pismem z 8 lipca 2013r. pełnomocnik F. K. wezwał powoda-pozwanego wzajemnego do zapłaty 10.000 zł tytułem odszkodowania. W odpowiedzi G. T. odmówił zapłaty odszkodowania stwierdzając, że jego prace zostały wykonane prawidłowo i przyznając, że uszkodzony został słupek bramy wjazdowej. Ponadto wezwał do zapłaty kwoty wynikającej z wystawionej faktury za wykonane prace z potrąceniem 300zł z tytułu uszkodzenia słupka. W dalszej korespondencji stron wynika, że inwestor ostatecznie ocenił koszt wykonanych prac na kwotę 9.000 zł, przy czym jednocześnie wezwał wykonawcę do naprawy szkód wyrządzonych przy jego prac. Wykonawca natomiast proponował obniżenie swojego żądania do kwoty 17.230 zł, przy czym kwestionował fakt wyrządzenia jakichkolwiek szkód, poza zniszczeniem słupka bramy. Po opuszczeniu placu budowy przez powoda – pozwanego wzajemnego prace brukarskie zostały dokończone przez inną firmę prowadzoną przez K. K.. Rozpoczynając swoje prace K. K. nie dostrzegł żadnych nieprawidłowości w pracach przeprowadzonych przez poprzednika. Właściciel nieruchomości także nie zgłaszał żadnych uwag, poza problemami z bramą. Nowy wykonawca wykorzystał prace wykonane przez poprzednią firmę.

W tych okolicznościach sąd uwzględnił częściowo powództwo w oparciu o art. 627 kc. Dalej przywołał art. 639 kc i argumentował, że brak wypłaty zaliczki może być potraktowany jako przyczyna uniemożliwiająca wykonanie umowy. Oceniał, że powód miał prawo od umowy odstąpić, zaś częściowe wykonanie prac wiąże się z dochodzeniem wynagrodzenia tylko w tym zakresie. Powołał się sąd na opinię biegłego, który wyliczył wartość wykonanych prac przez firmę (...). Uwzględnił przy tym że część prac inwestor wykonał we własnym zakresie, co druga strona uznała. Wobec powyższego Sąd uznał powództwo główne w znacznej mierze za zasadne i zasądził od F. K. na rzecz G. T. kwotę ostatecznie wyliczoną przez biegłego tj. 14.163,63 zł , a w pozostałym zakresie powództwo główne oddalono.

Dalej zważył sąd, że powództwo wzajemne zasługiwało na uwzględnienie w niewielkiej części. Przywołał w tym zakresie art. 471 kc i art. 474 kc. Powołał się sąd na bezsporne ustalenie, że powód uszkodził drzewko rosnące na posesji oraz uszkodził bramę. Powód-pozwany wzajemny co do zasady uznał roszczenie w tym zakresie, a odnośnie zniszczenia rośliny uznał je także co do wysokości. Dlatego w tym zakresie Sąd uwzględnił powództwo, przyjmując jednak odnośnie kosztów naprawy bramy koszty wyliczone przez biegłego. W pozostałym zakresie w ocenie Sądu pozwany-powód wzajemny w żaden sposób nie wykazał dochodzonych roszczeń (art. 6 k.c., art. 232 k.p.c.) w zakresie usunięcia znaków granicznych czy też zanieczyszczenia studzienki osadnika. O odsetkach Sąd odnośnie obu powództw orzekł po myśli art. 481 kc zasądzając je dopiero od dnia wniesienia pozwu odnośnie powództwa głównego i od dnia wniesienia powództwa wzajemnego odnośnie powództwa wzajemnego. Uwzględniono przy tym nową regulację odsetek za opóźnienie, która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2016r. W pozostałym zakresie roszczenia odsetkowe zostały oddalone.

Ponieważ pozwany-powód wzajemny w toku postępowania ograniczył powództwo tj. cofnął je co do kwoty 5.250 zł ze zrzeczeniem się roszczenia w tym zakresie Sąd umorzył postępowanie.

O kosztach procesu odnośnie obu powództw orzeczono po myśli art. 100 k.p.c. w zw. z art. 113 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Wyrok zaskarżyły obie strony.

Pozwany – powód wzajemny zakwestionował orzeczenie co do punktów 1, 3, 4, 8 i 9.

Zarzucił sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią materiału dowodowego polegającą

na przyjęciu, że w zakresie powództwa głównego uzasadnione było zasądzenie od pozwanego - powoda wzajemnego na rzecz powoda - pozwanego wzajemnie kwoty 14.163,63 zł w sytuacji, gdy powód - pozwany wzajemnie w toku procesu otrzymał świadczenie w wysokości 10.000 zł i w tym zakresie nie ograniczył powództwa.

Na tej podstawie wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa głównego ponad kwotę 4.163,63 zł i zasądzenie od powoda - pozwanego wzajemnie G. T. na rzecz pozwanego - powoda wzajemnego F. K. zwrotu kosztów postępowania przed Sądem I i II instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Ponadto wnosił o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z potwierdzenia dokonania przelewu dokonanego przez F. K. na rzecz G. T. w dniu 25 listopada 2016 roku w kwocie 10.000 zł tytułem zapłaty należności głównej w sprawie I C 203/14.

W odpowiedzi na apelację powód – pozwany wzajemny wnosił o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania odwoławczego według norm przepisanych.

Powód – pozwany wzajemny zaskarżył wyrok w zakresie pkt 1, 2 i 3.

Zarzucił sprzeczność istotnych ustaleń faktycznych stanowiących podstawę wyroku w zaskarżonej części z materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie polegającą na przyjęciu, iż pozwany - powód wzajemny jest zobowiązany do zapłaty na rzecz powoda - pozwanego wzajemnego wynagrodzenia za wykonane roboty budowlane w kwocie 14.163,63 zł, w sytuacji gdy tak ustalone wynagrodzenie przysługujące powodowi - pozwanemu wzajemnemu jako podatnikowi podatku od towarów i usług powinno zostać powiększone o podatek od towarów i usług w stawce 23%, co daje kwotę 3.257,63 zł, a więc łącznie wynagrodzenie powoda - pozwanego wzajemnego powinno wynieść wraz z podatkiem od towarów i usług 17.421,26 zł; wymagalność roszczenia powoda - pozwanego wzajemnego wynikającego z faktury VAT nr (...) r. wystawionej w dniu 24 czerwca 2013 r. powstała w dniu wniesienia powództwa głównego, w sytuacji gdy powód - pozwany wzajemny oznaczył w fakturze VAT termin wymagalności objętego nią świadczenia jako 14 dni od daty wystawienia faktury, tj. 8 lipca 2013 r.

Na tej podstawie wnosił o zmianę wyroku w zaskarżonej części poprzez zasądzenie od pozwanego - powoda wzajemnego F. K. na rzecz powoda - pozwanego wzajemnego G. T. kwoty 17.421,26 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 9 lipca 2013 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty (tytułem powództwa głównego) oraz zasądzenie od pozwanego - powoda wzajemnego na rzecz powoda - pozwanego wzajemnego kosztów procesu w wysokości prawem przewidzianej, w tym kosztów postępowania apelacyjnego.

W odpowiedzi na apelację pozwany – powód wzajemny wnosił o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania odwoławczego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacje są uzasadnione.

Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy i czyni je podstawą również własnego rozstrzygnięcia. Podziela także dokonaną przez ten Sąd ocenę przeprowadzonych w sprawie dowodów jako nienaruszającą zasady oceny dowodów, która wynika z [art. 233 § 1 k.p.c.](#) Podziela również stanowisko tego Sądu w zakresie podstawy prawnej rozstrzygnięcia i się do niej odwołuje bez potrzeby jej powtarzania.

W toku postępowania odwoławczego Sąd Okręgowy dopuścił dowód z potwierdzenia dokonania przelewu dokonanego przez F. K. na rzecz G. T. w dniu 25 listopada 2016 roku w kwocie 10.000 zł tytułem zapłaty należności głównej w sprawie I C 203/14. W związku z powyższym ustalenia faktyczne należało jedynie uzupełnić poprzez wskazanie, że pozwany uiścił tytułem wynagrodzenia za dzieło kwotę 10 000 zł (okoliczność bezsporna).

Sąd Rejonowy prawidłowo w oparciu o opinię uzupełniającą z dnia 22 listopada 2016 r. biegłego do spraw budownictwa K. M. ustalił, że powodowi - pozwanemu wzajemnemu przysługuje od pozwanego - powoda wzajemnego wynagrodzenie za wykonanie robót budowlanych w kwocie 14.163,63 zł netto. Trafnie zarzuca apelacja, że sąd pominął jednak okoliczność, iż ustalona przez biegłego kwota wynagrodzenia została podana w wartości netto, tj. bez podatku od towarów i usług. Biegły zarówno w opinii podstawowej jak i opinii uzupełniającej z dnia 22 listopada 2016 r. wyraźnie wskazał, że ustalona przez niego wysokość wynagrodzenia nie obejmuje podatku od towarów i usług. Tymczasem powód - pozwany wzajemny w czasie wykonywania robót był przedsiębiorcą i podatnikiem podatku od towarów i usług. Wykonane przez powoda - pozwanego wzajemnego roboty budowlane podlegają opodatkowaniu podatkiem VAT w wysokości 23%. Wnika powyższe ponadto z wystawionej faktury VAT nr (...) z dnia 24 czerwca 2013 r., w której naliczono podatek VAT. Dlatego też zasądzone na rzecz powoda - pozwanego wzajemnego wynagrodzenie za wykonane roboty budowlane w kwocie ustalonej przez biegłego wynoszącej 14.163,63 zł powinno zostać powiększone o należny podatek od towarów i usług w stawce 23%, tj. o kwotę 3.257,63 zł, wobec czego wynagrodzenie brutto należne powodowi - pozwanemu wzajemnemu powinno wynosić 17.421,26 zł to jest z uwzględnieniem podatku VAT (por. wyrok SA w Lublinie z 6.2.2013r. I SA/Lu 990/12).

Sąd Rejonowy również wadliwie ustalił, że wymagalność roszczenia dochodzonego przez powoda - pozwanego wzajemnego powództwem głównym powstała w dniu wniesienia pozwu. Ustalenie to pozostaje w sprzeczności z treścią wystawionej przez powoda - pozwanego wzajemnego faktury VAT nr (...), w której został oznaczony termin płatności świadczenia objętego tą fakturą na 14 dni od dnia wystawienia faktury VAT. Faktura została wystawiona w dniu 24 czerwca 2013 r., a więc termin płatności wynikającej z niej należności upłynął w dniu 8 lipca 2013 r. W tej sytuacji odsetki ustawowe za opóźnienie w płatności należności głównej powinny zostać zasądzone zgodnie z żądaniem pozwu, tj. od dnia 9 lipca 2013 r., a więc od dnia następującego po upływie terminu płatności świadczenia.

Skoro zaś pozwany - powód wzajemny wykazał, że uregulował należności dochodzone przez powoda - pozwanego wzajemnie w wysokości 10 000 zł, należne ostatecznie wynagrodzenie w wysokości 17 421,26 zł należało pomniejszyć o wskazaną kwotę. Ostatecznie zasądzeniu podlegało wynagrodzenie w kwocie 7421,26 zł.

Roszczenie główne pozwu było zatem zasadne w wyższej wysokości, podobnie jak roszczenie odsetkowe znajdujące swoją podstawę w art. 481 k.c. przy uwzględnieniu faktu, że z upływem terminu płatności wskazanego w fakturze VAT należność główna (przed wpłatą przez pozwanego) w kwocie 17421,26 zł była już wymagalna z dniem 9 lipca 2013r., zaś po uwzględnieniu wpłaty 10 000 zł, pozostała należność w kwocie 7421,26 zł była wymagalna od 26 listopada 2016r.

Wobec zmiany zaskarżonego wyroku, stosownie do jego wyniku, należało rozliczyć koszty procesu (roszczenie główne) przed Sądem Rejonowym w niniejszej sprawie, w oparciu o zasadę ich stosunkowego rozdzielenia wynikającą z regulacji art. 100 zd.1 k.p.c. w zw. z art. 113 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, przyjmując, że powoda obciążają koszty w wysokości 38%, a pozwanego w 62% (żądane 19680 zł, zasądzone 7421 zł).

Na koszty niniejszego procesu składają się koszty: opłata od pozwu w wysokości 984 zł, wynagrodzenie pełnomocnika powoda w kwocie 2400 zł, wynagrodzenie pełnomocnika pozwanego w kwocie 2400 zł, opłaty skarbowe od pełnomocnictw w kwocie 34 zł, a także wydatki na opinię biegłego 2505,67 zł, 968,44 zł, 471,88 zł, 295,83 zł – łącznie 10059,78 zł. Oznacza to, że przy zastosowaniu stosunkowego rozdzielenia kosztów - koszty procesu powoda obciążają w wysokości 2413,91 zł, a wydatki obciążają powoda w kwocie 2329,90 zł ((...),90 – 300 zł zaliczki). Pozwanego obciążają nieuiszczone wydatki w kwocie 1311,88 zł ((...),88 – zaliczka w kwocie 300 zł).

Mając na uwadze wskazane okoliczności Sąd Okręgowy, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w sposób wskazany w punkcie I wyroku. Dalej idące żądania obu apelacji oddalił jako bezzasadne na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania za II instancję orzeczono po myśli art. 100 k.p.c. Mając na uwadze, że koszty po stronie powoda wynoszą 613 zł (450 zł kosztów zastępstwa procesowego oraz opłata od apelacji w kwocie 163 zł), a po stronie pozwanego wynoszą 1400 zł (900 zł kosztów zastępstwa procesowego oraz opłata od apelacji w kwocie 500 zł), a powód utrzymał się ze swoim żądaniem w 42,6% (powództwo główne), obciążają go koszty w wysokości 682,50 zł (943,60 zł – 261,10 zł).

SSO Artur Żymełka SSO Andrzej Dyrda SSO Henryk Brzyżkiewicz